

Informe social 2021

Intervenció en l'acte de presentació

Col·legi de periodistes, 11 de febrer 2022

[SALUTACIONS...]

Bona tarda a tothom.

A nosaltres, les desigualtats socials no ens deixen indiferents.

Saber de les dificultats de tantes famílies, de tantes persones per tenir una vida digna, no ens deixa indiferents.

La pobresa, especialment la pobresa infantil, la manca d'oportunitats per als joves, la discriminació real de les dones, la injustícia, en definitiva, ens indigna.

Perquè creiem en la igualtat. En el fet que totes les persones, sense distinció ni d'edat, ni de sexe, ni de color de la pell, ni de procedència, ni de creences, pel simple fet de ser persones, tenen els mateixos drets i les mateixes obligacions. Simplement, el mateix dret a gaudir d'oportunitats per viure amb un mínim de benestar i felicitat.

Ens indigna, però no només ens indigna. No ens conformem amb això. No en tenim prou ni amb la denúncia ni amb la solidaritat.

Mirar cara a cara els rostres de la injustícia social ens estimula a treballar per comprendre les causes i per buscar solucions que no són mai ni màgiques, ni absolutes, ni permanents. Són solucions que tenen a veure en com ens organitzem socialment: com fem funcionar l'economia, com garantim els drets i les obligacions de tothom, quines regles de joc podem articular per tal de fer els canvis necessaris, quins són els obstacles que hem de superar ...

Per a nosaltres, la lluita contra les desigualtats requereix no només voluntat i compromís, sinó també coneixement, anàlisi de les dades, projecte polític i decisions. És a dir, requereix acció política i mesures de govern.

I la Fundació Rafael Campalans vol ajudar al desenvolupament d'aquesta acció de govern amb dades i propostes.

Per això és important que, any rere any, publiquem aquest Informe Social que ja arriba a la seva setena edició.

És el fruit d'un treball tenaç i sostingut d'un equip de persones liderat per Eva Granados a qui vull agrair el seu esforç. És un treball seriós, fet amb rigor, que és la qualitat necessària quan es volen fer coses no només per a la proclama sinó per canviar les coses.

Ara fa dos anys, en la presentació de l'Informe anterior, just abans de la pandèmia que ha alterat el calendari d'aquesta nova edició, pronunciava unes paraules crítiques en relació amb l'acció de govern de la Generalitat.

Deia:

“Davant l'evident paràlisi de les nostres institucions d'autogovern, no hem deixat d'insistir, i ho continuarem fent, que Catalunya necessita un govern que faci la seva feina: que governi. Que es doti d'una agenda pública congruent amb les necessitats de la societat catalana i que utilitzi els recursos econòmics, materials, polítics i legals – que són molts – per a la seva implementació.

Si no utilitzem l'autogovern per autogovernar-nos, de què serveix? Si no omplim de contingut de govern la institució de la Generalitat, no correm el risc que perdi rellevància com a actor principal a la societat catalana?”

Crec que hem de continuar dient que la lluita contra les desigualtats socials ha de col·locar-se en el frontispici de l'acció del govern de Catalunya. No només en l'àmbit de les polítiques socials, sinó en el conjunt de l'acció de govern, que té a veure amb la política industrial, les infraestructures, el sistema educatiu, els serveis de salut, la cultura, la recerca i la innovació, la millora del mercat de treball, etc, etc, etc ...

Tot just fa un parell de dies, el Congrés dels Diputats ha convalidat el Real Decret Llei de la Reforma laboral. Els beneficis dels canvis introduïts pel Decret Llei són coneguts: més estabilitat i menys temporalitat en la contractació laboral, major equilibri en la negociació entre els agents socials, per fer esment només dels dos aspectes més rellevants.

Més enllà de la lamentable escena de la votació final de la convalidació, cal posar de manifest que els partits que donen suport al govern de Catalunya han votat en contra d'una reforma que compta amb el suport dels sindicats majoritaris del país (UGT i CCOO) i de les organitzacions patronals (Foment i Pimec).

És a dir, haurien preferit que la reforma decretada pel govern de Mariano Rajoy i el Partit Popular continués vigent, amb les conseqüències per tots conegudes de precarització laboral i d'afebliment de la negociació col·lectiva. Sembla oportú recordar aquí que un dels motius de l'increment de les desigualtats i de la pobresa – no l'únic, per descomptat! – és el mal funcionament del mercat de treball.

Dic, en el text en la introducció de l'Informe que la lluita contra les desigualtats i la lluita per la democràcia configuren un mateix combat.

I és que no hi ha democràcia sana en un context d'increment de les desigualtats. La desigualtat, la discriminació, la pèrdua de confiança en la funció protectora de l'Estat porten a la pèrdua de confiança en les institucions i en la política. I és, alhora, el terreny adobat per al creixement dels populismes de qualsevol signe que confien la solució dels problemes a veritats absolutes i a fórmules miraculoses que acaben generant més frustració i més desànim social.

Alhora, i convé que no oblidem aquesta perspectiva, l'afebliment de la cohesió social que comporta l'increment de les desigualtats és també un risc per a un creixement sostenible de l'economia. El nostre sistema productiu ha de guanyar competitivitat en un context de major qualitat de l'ocupació, major esforç de formació i coneixement i millors oportunitats especialment per a les noves generacions.

Per contra, no ens ha de fer por afirmar que les polítiques socialdemòcrates orientades a lluitar contra les desigualtats són el millor antídote contra els populismes, la millor fórmula per un creixement ordenat de la nostra activitat econòmica i el millor escenari per a la convivència.

En fi, acabo amb un agraïment explícit als autors de l'informe d'enguany, a les persones que m'acompanyen en aquesta taula (**Laia Castellana, Borja Barragué, Pau Mari-Klose i Eva Granados**), i a tot l'equip que hi ha al darrere.

A totes i a tots, moltes gràcies per la vostra contribució.

I a vosaltres, gràcies per la vostra atenció.

José Montilla

11 de febrer de 2022